

2004. november 19.

Prim Online

Sikeres IHM-programok a fogyatékkal élők, a hátrányos helyzetűek és a civil

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium kiemelten kezeli a hátrányos helyzetű csoportokat a szabályozás és támogatás területén. A sajátosan esélykiegyenlítő programokon túl a minisztérium általános elvként alkalmazza pályázatainak során a hátrányos helyzetű csoportok előnyös elbírálását.

Az informatikai eszközök használatának elterjesztése nem cél, hanem eszköz. Eszköze a munkának, a tanulásnak, a szórakozásnak, a mindennapi élethez szükséges információk gyors megszerzésének. Azon társadalmi csoportok számára azonban, amelyek valamilyen hátrányt szenvedtek az élet egy területén, az informatika és az információs társadalom nem egyszerűen a modernizálódó élet egy eszköze, hanem olyan többletlehetőség, amely csökkenti, megszünteti hátrányukat, vagy éppen új akadályként jelenik meg. Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium ezt felismerve kiemelten kezeli a hátrányos helyzetű csoportokat a szabályozás és támogatás területén. A sajátosan esélykiegyenlítő programokon túl a minisztérium általános elvként alkalmazza pályázatainak során a hátrányos helyzetű csoportok előnyös elbírálását.

Mind a jogalkotás, mind a támogatási programok terén az egyik kiemelt célcsoport a fogyatékkal élők mintegy félmillió csoportja, amellyel a minisztérium megalakulása óta fogyatékosügyi referens foglalkozik. A referens az egyes programok koordinálásán és kezdeményezésén túl részt vesz a kapcsolódó jogszabályok véleményezésében is.

A tárca egyik első lépésként felvette a kapcsolatot az egyes csoportokat képviselő országos ernyőszervezetekkel, amelyekkel kapcsolata azóta is folyamatos. A minisztérium tervei szerint 2005-ben megalakulhat a fogyatékosügyi informatikai kollégium, amely e rendszeres kapcsolatok intézményesült színhelyévé válhatna.

A jogalkotás terén a minisztérium kezdeményezte, hogy az esélyegyenlőségi törvénybe kerüljön be a fogyatékossgal élő emberek információs társadalom nyújtotta lehetőségekhez való hozzáféréseinek joga.

Az egységes hírközlési törvény szabályozása alapján, a kommunikáció megkönnyítése érdekében a rászorulóknak (köztük a fogyatékkal élő emberek) telefonköltségeiket csökkentve támogatáshoz juthatnak. A készülő elektronikus információszabadság törvény külön foglalkozik a fogyatékossgal élő emberek információhoz való hozzáféréseinek speciális kérdéseivel. A programok tervszerű összekapcsolódását a Magyar Információs Stratégia biztosítja, melynek részeként elkészült a területet szabályozó Esély részstratégia.

Programok

Az elmúlt két év során számos olyan program indult, amelynek célja angyatékkkal élők esélyeinek és életkörülményeinek javítása. Ezek célterülete elsősorban a kutatás-fejlesztés, az oktatás, a hozzáférés és a tartalomfejlesztés. Speciálisan erre a területre a Minisztérium mintegy 600 M Ft támogatást juttatott (nem számítva azokat a támogatásokat, ahol más pályázatokon előnyt élvezhettek a fogyatékossgal élő, vagy őket segítő pályázók).

A pályázatok eredményeként kutatás-fejlesztési programok indultak minden fogyatékossgai területen. 55 fogyatékossgal élő gyermeket oktató és integrált intézmény jutott számítógépekhez, speciális informatikai eszközökhöz és szoftverekhez. Közösségi internet-hozzáférési pontok nyíltak fogyatékossgal élő civil szervezeteinél, illetve oktatási intézményeiben. A minisztérium a területet képviselő civil szervezetek hatékonyabb működése érdekében több mint 50 szervezet számára digitális írástudás és pályázatmenedzsment-tanfolyamot hirdetett a Tempus Közalapítvánnyal együttműködve. Jelenleg folyik annak a pályázatnak az értékelése, amelyben mintegy 350 látássérült juthat a speciális informatikai eszközökhöz. E a pályázat kiemelten támogatja a tanulókat.

Az idei év során a minisztérium programot indít a honlapok vakosításának támogatására együttműködve a vakok és gyengén látók érdekképviseleti szerveivel.

A nem speciálisan e területen indított pályázatok közül ki kell emelni az ún. távmunka pályázatot, ahol a nyertesek jelentős része fogyatékossgal élő számára biztosít új munkalehetőséget.

További célcsoportok: hátrányos helyzetű településeken élők és romák

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportokon belül két további kiemelt célcsoport jelent meg a minisztérium politikájában: a hátrányos helyzetű településeken élők és a romák csoportja. Mindkét területen hangsúlyos volt a támogatáspolitikában az informatika és oktatás kapcsolatának erősítése, hiszen mindkét csoport esetén kimutathatóan jelentős a lemaradás iskolai végzettség és iskolai mobilitás lehetőségeinek terén. Az oktatás területén (a képzés teljes vertikumában) az információs társadalom olyan lehetőségeket tesz elérhetővé, amelyekhez eddig csak a többségi társadalom szerencsésebb tagjai fértek hozzá: középfokú képzés kistélepléseken távoktatás segítségével, készségfejlesztés kistéleplési óvodákban.

A regionális esélyegyenlőtlenség csökkentése érdekében a minisztérium a szükséges alapfeltételként jelentkező hozzáférés és a legjelentősebb mobilitási tényező, a tudás-ismeret és oktatás területén indított további programokat.

Közösségi internet-hozzáférési programok

Az IHM működésének első pályázati sorozatából a közösségi hozzáférések létesítését támogatta az eEsély nevű program IHM-ITP-3 jelű pályázata, melynek keretében közösségi internetelérési pontok létrehozására nyerhettek el támogatást az önkormányzatok, könyvtárak, közösségi házak illetve nonprofit szervezetek. A pályázat eredményeként 250 nonprofit szervezet, könyvtár, illetve művelődési ház - melyek többsége 5000 főnél kisebb településen működik - nyert el 3-10 darab számítógépet és internet-hozzáférést és biztosítja a közösségi internet-hozzáférési pontok üzemeltetését. További, több mint 500, jórészt 1000 főnél kisebb település önkormányzata nyert szintén ezen pályázat keretében 1-3 darab asztali számítógépet és internet-hozzáférést. A pályázat folytatásának tekinthető az eMagyarország Program,

amelynek keretében az idén csaknem 2800 közösségi internet-hozzáférési hely létesül Magyarországon.

Képzés, oktatás

A közösségi elérés biztosítása mellett a minisztérium célja, hogy azokon a területeken is kiépüljön a szélessávú internetszolgáltatás, ahol piaci okok miatt eddig nem valósult meg. Ezt a célt több eszköz is szolgálta: a szélessávú fejlesztéseket a 2003. évtől kezdve adókedvezmény segíti; 2003-ban magyar forrásból, 2004-ben uniós forrásból került kiírásra olyan pályázat, amely résztámogatást biztosított a fejlesztésekhez; a Közháló Program keretében pedig 2006-ig többek között valamennyi magyar település önkormányzata szélessávú internetkapcsolathoz jut.

A regionális esélyegyenlőtlenségek csökkentésének másik fő eszköze az oktatás. E cél megvalósítása azonban nem választható el a digitális írástudás céljaitól. Azok a programok, amelyek a digitális írástudáshoz hozzájárulnak, egyúttal megalapozzák az informatikai eszközök használatát az oktatásban és a készségfejlesztésben.

Ezen a területen a tárca - az Oktatási Minisztériummal szoros együttműködésben - a közoktatás valamennyi szintjét érintő programokat indított.

Óvodák számára indult az ún. Brunsvik Teréz program, melynek keretében első lépésben 269 hátrányos helyzetű településen működő óvoda jutott a nevelést és a készségfejlesztést támogató eszközökhöz.

Az általános iskolák számára a minisztérium informatikai eszközparkjuk bővítése és az oktatásban felhasználható szoftverek beszerzése érdekében írt ki pályázatot, melynek keretében 52 nyertes pályázó jutott összesen 260 számítógéphez, illetve szoftverbeszerzést segítő pénztámogatáshoz. A pályázaton előnyt élveztek a hátrányos helyzetű településeken működő iskolák.

A középiskolák számára több programot hirdetett meg a tárca, melyek szorosan kapcsolódnak az Oktatási Minisztérium Sulinet Digitális Tudásbázis programjához, annak infrastrukturális alapját képezik. A pályázatok keretében több mint 1200 középiskola jutott az oktatást segítő prezentációs eszközökhöz, illetve nagy mennyiségű adattovábbítást biztosító szolgáltatáshoz.

Roma programok

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium 2003-2004-ben több mint 450 millió forintot fordított különböző roma programok támogatására. A tárca célja olyan projektek támogatása volt, amelyekben az információs társadalom lehetőségei segítik a romákat törekvéseik jobb megvalósításában.

Ezért tartotta és tartja az IHM kiemelten fontosnak, hogy a kisebbségi önkormányzatok, a hazai kisebbségek legitim képviselői részére, munkájuk megkönnyítése érdekében informatikai eszközöket biztosítson. Ez lehetővé teszi számukra informatikai eszközök használatának elsajátításán túl az információk könnyebb, gyorsabb elérését, a hatékonyabb érdekképviseletet. A társadalmi igény nagyságát jól jelzi, hogy a kisebbségi önkormányzatok informatikai infrastruktúrájának fejlesztése elnevezésű programunk kiírására 1083 pályázat

érkezett be. A program révén 2003-ban és idén 1005 kisebbségi önkormányzat jutott számítógéphez, melyek közül 488 cigány kisebbségi önkormányzat volt.

A minisztérium 2003 szeptemberében Északkelet-Magyarországon indította el a Digitális Középiskola program pilot projektjét roma származású, érettségivel nem rendelkező felnőttek számára. Jelenleg a két évfolyamon összesen mintegy 350 roma felnőtt hallgató tanul. A programra első lépcsőben roma kisebbségi önkormányzatok képviselői jelentkezhetek az érintett Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből. A képzés a hagyományos levelező gimnáziumi képzést egészíti ki és teszi hatékonyabbá az informatika és az eLearning eszközeivel. A képzés nagymértékben javíthatja a roma önkormányzatok működésének eredményességét, hosszabb távon pedig hozzájárul a romák képzettség terén tapasztalható hátrányának csökkentéséhez. A programba jelentkezők online oktatási módszer segítségével végezhetik el a középiskolát, valamint a számítógép kezelésével kapcsolatos szakvizsgát tehetnek. 2006-ig a Minisztérium a program országos kibővítését tervezi.

A roma kultúra digitális megőrzését és az interneten való elérhetőségét is szolgálta az IHM által meghirdetett "24. óra - Kulturális kincseink digitalizálása" című pályázata. A jelentkezők közül négy nyertes pályázat valósít meg a roma kultúra megőrzésével kapcsolatos feladatot.

A Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak védelme az Informatikai és Hírközlési Minisztérium számára is rendkívül fontos. Ezért informatikai eszközök vásárlásának támogatásával segítette a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda munkáját is. Az iroda vállalta, hogy esettanulmányokból álló jelentős adatbázisát a Nemzeti Digitális Adattár adatbázisához kapcsolja, így az egységes keresési rendszerben hatékonyabban és egyszerűbben férhetnek majd hozzá az érdeklődők. Az adatbázis ilyen módon felhasználhatóvá válik a középiskolai oktatásban a kisebbségi jogok megismertetésében.

eMagyarország ifjúsági program

A felnövő generációra a tárca jelentős hangsúlyt fektet. Elsősorban a közép- és felsőfokú oktatásban résztvevő diákok számára indította el a minisztérium az eMagyarország Ifjúsági Programot, amelynek célja, hogy az informatikára leginkább fogékony korban lévő fiatalokat felkészítse a XXI. század egyik nagy kihívására, az információtechnológia mentén szerveződő társadalom új típusú problémáira. E program fontos részét képezi eMagyarország táborsorozat, amelyen idei táboraiban mintegy 180 roma középiskolás térítésmentesen vehetett részt.

Terminal

Táv munka-technológiai bemutató

E-munka működés közben.

A távmunka gyakorlati megvalósításának tudnivalóiról tart nyílt szakmai napot a PricewaterhouseCoopers november 23-án, a nemrég megalakult Magyar Táv munka Szövetség közreműködésével. A rendezvényen többek között a szövetség alapítói közé tartozó amerikai

Avaya Inc. hazai leányvállalata mutatja be működés közben a technológiai infrastruktúra elemeit és kiépítésük módját, valamint az IT biztonsági szempontokból fontos szabályokat.

A távmunka népszerűsítésére és elterjesztésének segítésére életre hívott szervezet már a megalakulásakor döntött arról, hogy rendezvénysorozatot indít a szakmai tudnivalók közvetlen átadása érdekében. A PricewaterhouseCoopers székházába szervezett szakmai napokra 20-30 humánerőforrás menedzsert, gazdasági és informatikai vezetőt várnak azoktól a vállalatoktól, amelyeknek a tapasztalat szerint a leginkább érdekük lehet ennek a foglalkoztatási formának az alkalmazása. Ezek közé tartozik az összes informatikai cég, de minden, értékesítéssel, vagy konzulensi tevékenységgel foglalkozó vállalat.

„A rendezvény előadói közül az Avaya működés közben kívánja szemléltetni, hogy ma már a távmunka alkalmazása nem technológiai kérdés.” – nyilatkozta Gáll Tamás, a cég kereskedelmi igazgatója. „Ma még visszatartó erő az a tévhit, hogy a távmunka infrastrukturális hátterének biztonságos kialakítása egy igen bonyolult és költséges feladat. A rendezvényen résztvevők rá fognak döbbedni arra, hogy ez mennyire nem így van – hangoztatja a szakértő. Be tudjuk bizonyítani, hogy a félelmek alaptalanok, a vállalatok jelentős költségeket takaríthatnak meg, és az alkalmazottak távoli menedzselésére kidolgozott módszerekkel hatékonyan irányíthatóak és ellenőrizhetőek a beosztottak.”

FigyelőNet

E-learning – távol az iskolától

Az e-learning, más szóval távoktatás még nem elterjedt oktatási forma, noha nyilvánvaló előnyei vannak. Ezeket a vállalatok is elismerik, sok közülük mégsem alkalmaz e-learning megoldásokat, nem dolgoz ki ilyen stratégiát.

Általános megfogalmazásban a távoktatás olyan kétutas kommunikációs rendszer, amelyben az oktatók és tanulók térben és időben távol vannak egymástól. A távolságot valamilyen médium hidalja át közöttük, és az oktatási, tanulási folyamatot magát folyamatos pedagógiai támogatás kíséri. Némelyik szakértő a hagyományos

levelező tagozaton folyó képzést nem tekinti távoktatásnak, csak a számítástechnikai eszközök, internet segítségével lebonyolított oktatást; azt angol kifejezéssel e-learningnek is nevezik.

A tanulás folyhat CD-ROM-okon terjesztett oktatási anyagok felhasználásával, ezt Computer Based Trainingnek, vagyis számítógép alapú oktatásnak mondja a szaknyelv. Az internet, e-mail révén (Web Based Training – web alapú oktatás) nem volt nehéz leküzdeni a távolságokat, a tananyag már az internetről is letölthető. Az internet jóvoltából virtuálisan újraalkotható a tanterem, ahol kötelezővé tehető és időponthoz köthető a megjelenés – mint a hagyományos oktatásban.

A vállalati oktatás

Az IBM megbízása alapján a Forrester Consulting tanulmányt készített a vállalati oktatásról. A kutatók idén júliusban több mint 250 cégvezetőt kérdeztek meg Nyugat-Európában. A

tanulmány egyebek között azt az érdekes eredményt hozta, hogy jóllehet a vállalatok 90 százaléka igen fontosnak ítéli a képzést, sőt szinte életbe vágónak a versenyelőny megtartása szempontjából, egyharmaduknak még sincs ilyen irányú programja.

Az 1000-nél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató kisvállalatok közül háromból egynek, a nagyvállalatok közül négyből egynek nincs naprakész továbbképzési programja, noha a tanulmány készítői által megkérdezett szervezetek 93 százaléka a professzionális készségfejlesztést igen lényegesnek véli a maga stratégiája szempontjából. A tanulmány arra is rávilágított, hogy a cégek bevételeiknek átlagosan 0,05 százalékát fordítják oktatásra.

Kevés az e-learning

A jövő szempontjából fontos ismeretek közül a szervezetek még mindig az informatikát állítják az első helyre – az üzleti és a vezetési ismeretek elé. A megkérdezett vállalatok azt is kijelentették, hogy a jövőben sokkal rugalmasabb munkaerőre lesz szükségük, vagyis az informatikailag képzett munkatársaknak üzleti ismereteket is kell szereznük, ha eleget akarnak tenni a szervezet állította követelményeknek.

A tanulmány mindemellett azt is hangsúlyozza, hogy a munkaerő mind nagyobb mobilitása és rugalmassága folytán a vállalati identitás és jövőkép fenntartásában rendkívül fontosak lesznek a kommunikációs készségek – így vélekedett a vizsgált cégek 94 százaléka. Több mint 60 százalékuk azonban úgy gondolja, készségfejlesztési programja alkalmatlan arra, hogy az alkalmazottakban megfelelő kommunikációs készségeket alakítson ki. A vizsgált cégek több mint 30 százalékának a szervezeten belül nincsenek e-learning-megoldásai, s a nagyobb vállalatok 45 százalékának nincs naprakész e-learning stratégiája.

Itthon: terjedőben

Magyarországon az e-learning-megoldások és az oktatás céljára jött létre az IBM Oktatási Központ a budapesti Infoparkban – közölte Kiss Enikő, az IBM Magyarország HR igazgatója. Az itteni nyilvános tanfolyamokra bárki jelentkezhet. A szakterületükön bizonyos témakörökben segítséget kereső szakembereknek és vezetőknek a Központ egyéni konzultációkat ajánl. Mód van külföldi képzésekre, konferenciákra is. A Központ évente több mint száz tanfolyamot szervez, s a tananyagokat a hallgatók javaslatainak figyelembe vételével állítja össze. A tananyagok jó része oktató CD-n vagy elektronikus távoktatás formájában is elérhető.

Kiss Enikő szerint a tanításban egyre növekvő szerep jut az e-learningnek, azaz a számítógéppel, hálózaton szervezett, nyilvántartott és lebonyolított távoktatásnak. A rendszeres belső tréning a vállalati kultúra része, ezért az IBM Oktatási Központ a maga munkatársait is továbbképzzi, főleg az intranetes e-learning-kurzusokkal, s azok hagyományos, tantermi oktatással is kiegészülhetnek.

Kombinált megoldás

A tudás alapú vállalatok körében igen fontos az e-learning szerepe – jelentette ki Kaszai Pál, az SAP Hungary e-learning-szakértője. A nagyvállalatok felismerték ezt és van is tőkéjük a szükséges beruházáshoz. Többen közülük most cserélik újra régebbi e-learning-megoldásaikat; az SAP egyébként azoknak is megfelelő megoldást kínálhat, akik most határozták el az elektronikus távoktatás és képzésfelügyelet bevezetését. A vállalati életben,

ha elektronikus képzési rendszer bevezetéséről van szó, akkor a személyzetfejlesztésre és a HR-megközelítésre jut nagy figyelem. A vállalati képzés akkor lesz hatékony, ha a hagyományos (jelenléti) oktatás és az elektronikus oktatás előnyeit ötvözve kiküszöböljük e két oktatási forma hátrányait.

Nem költségcsökkentés

Ha tekintetbe vesszük, hogy az e-learning-stratégia milyen előnyöket jelenthet a szervezetnek, elképesztő, hogy ilyen kevés cégnek van egyáltalán e-learning-megoldása – kommentálta a tanulmány következtetéseit Richard Straub, az IBM Learning Solutions EMEA-térségért felelős vezetője. Véleménye szerint a tanulmány teljesen más eredmény hozott volna, ha a szervezetek az e-learningre nem mint költségcsökkentési lehetőségre tekintenének, hanem mint versenyelőnyt megalapozó lehetőségre a munkaerő átképzésében. Az IBM alkalmazottai a világon évente összesen vagy 17 millió órát (alkalmazottanként 55 órát) töltenek formális képzéssel – online vagy hagyományos osztálytermi tanulással. Az IBM-ben a tanulásra fordított napok 47 százaléka mára online tanulással telik.

Felnőttképzés

A magyar oktatásra kevésbé jellemző az e-learning-megoldások használata – állapította meg Honti Pál, a Coedu Távoktatási Kft. szakértője. Európában a távoktatás 30-40 százaléka e-learning-megoldásokon alapszik, de Magyarországon ez az arány csak 1-2 százalék. Mivel az elmúlt időben robbanásszerűen megnőtt a felsőfokú oktatásban részt vevők aránya és kevés új tanterem épült, az e-learning gazdaságos megoldásnak tűnik. A hagyományos oktatásban kiegészítésként már használják az elektronikus oktatási megoldásokat. Ezt az oktatási formát a felnőttképzésben lehet jól kihasználni – véli Honti Pál –, a vállalatok munkatársainak továbbképzésében.